

שנייה חפזים

ליקוט דברי תורה והנהגות מפי ספרים וסופרים
מרבתינו הקדושים מאמשינאו

פרשת תזריע תשפ"ד ♦ גליון קע"ג

שיחות קודש

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

קחו עמכם דברים

ידועים דברי הוזה"ק (תזריע:מו:) עה"פ (תהלים לד, יד) **נצור לשונך מרע וגו'**, כמו שיש עונש על האדם על דיבורים רעים, כך יש עונש על דיבור טוב שבא לידו ולא דיבר. שעליו נאמר (שם לוט, ג), **נאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכאבי נעכר**.

ועל דברי הוזה"ק אלו, איתא בשם אחד מצדיקי בית בעלזא זי"ע דזהו הענין של השני ציפירים, שמביא המצורע ביום טהרתו, שכן הצפרים מפטפטין תמיד כמו שאמרו חז"ל (ערכין טז:) והצפור השחוסה הוא כנגד הדיבורים רעים שדיבר, על כן דינה לשחיתה, אך הצפור החיה רומזת לדיבורים הטובים שלא דיבר, על כן היא נשלחת על פני השדה שתמשיך לפטפט לטובה, ולכפר על הפגם במניעת הדיבור, עכתד"ק.

הרבי ר' בונם ז"ל מפשיסחא (מובא בשפת צדיק מצורע, א') אמר על הפסוק במשלי (יב, יח), **יש בוטה כמדקרות חרב ולשון חכמים מרפא**, שהאדם בלשונו יכול להכאיב לחבירו כמו חרב ממש, ובאמת למה יהיה כל כך גדול כח הדיבור, ומתוך, כיון שצריך שיהיה זה לעומת זה, על כן צריך ליתן כח גדול בדיבור של רע, כדי שיהא מאידך 'ולשון חכמים מרפא'. שיהא כח גדול לדיבורים טובים, להיכנס ללבות ישראל.

(אמרים ליל ש"ק, פרשת תזריע מצורע תשפ"א)

חביבין ישראל

בקדושת לוי בפרשת השבוע (תזריע), מביא ששמע ממורו ורבו הרה"ק רבי **דוב בער המגיד ממעזריטש**, שביאר מאמר חז"ל (זוהר ויקרא ט:) **ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים**, דהנה התענוג נקרא פרנסה, דהיינו במה שאנו עושים מצוות ומעשים טובים, אנו כביכול גורמים תענוג להבורא ברוך הוא, וזהו ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים.

ולפי זה כמה ראוי לאדם לעשות מצות ומעשים טובים, שיגיע מזה תענוג להבורא ברוך הוא, הלא יש לו כמה אלפי מלאכים שאומרים לפניו קדוש קדוש קדוש באימה ובריאה, ומה אנוש כי תזכרנו. ובכל זאת מחשיב את עבודת בני ישראל, והוא על דרך משל, כמו שרי האומות אף שיש להם נכסים רבים, יש להם עוף שמלמדין אותו לחזור על מילים (תוכי), והשר יש לו תענוג מיוחד מזה, ומראה החידוש לכל השרים, והנמשל מובן שזה מורה על גודל חביבות שיש לבני ישראל אצל הבורא, **ואם כן אתם בני אדם פקחו עיניכם, וראו גודל מעלת מצות ומעשים טובים, עד שכל עבודת מלאכי מעלה חשובים כאין, נגד מעשה בני אדם**.

(מתוך סעודה שלישית פרשת תזריע - החודש תשפ"ב)

דברות קודש

התורה כפי האכילה

אשה כי תזריע ויגדה זכר (יב ב). א"ר שמלאי כסס שיזרמו על אלם אחר כל זהמה חיה ועוף צמעה צראשית כך תורתו נמפרשה אחר תורת זהמה חיה ועוף (רש"י).

כמו שמקיימים תורת בהמה וחיה ועוף, כן היא התורה שלומדים - כפי שאדם נוהג בעניני אכילתו כך נראית תורתו, **"לויט ווי א מענטש פירט זיך ביי דעם עסן אזוי זעט אויס די תורה זיינע, אזוי ווי דער מענטש איידלט זיך אויס אזוי קריגט ער תורה"**.

וכן יש לדרוש בדברי רש"י (תהלים מ ט) ותורתך בתוך מעי - **אף מאכלי על פי תורתך הוא**, שכמו שהיא האכילה כך היא התורה, שהיא כבתוך מעי. (הרה"ק רבי מנחם זי"ע)

השגה לפי הפרישות

אשה כי תזריע וגו' (יב ג) וכמו ששמעתי מכ"ק אדמו"ר הרב הקדוש (רבי צבי מלאמאז') **זללה"ה זי"ע** שאמר על המדרש רבה פרשת תזריע (יד א, וברשי"ב ב) **אמר רבי שמלאי כשם שיצירתו של האדם אחר כל בהמה חיה ועוף כך תורתו נמפרשה אחר תורת בהמה חיה ועוף**. פירוש, כמו שהש"ת פרש מן בריאת הבהמות ולאחר כך יצר את האדם, כמו כן האדם הפורש מן הבהמות 'תורתו נמפרשה' - משיג השגה ופירוש בהתורה.

(הרה"ק רבי צבי מלאמאז' זי"ע)

הרה"ק ר' צבי מלאמאז' היה בנו של הרה"ק רבי דוד מקאצק, בן הרה"ק הרמ"מ מקאצק זי"ע. היה מחותנו של מרן הרה"ק רבי מנחם זי"ע שכן בנו הרה"ק ר' חיים יעקב אריה מווישקאו - ראדזימין היה חתן הרה"ק מהר"ם.

מרן הרה"ק רבי יוסף זי"ע שלח לו הזמנה לחתונה בתו ופונה אליו בתוארים גדולים וזל"ק: הדרת כ"ק מחו' הרב הקדוש נזר ישראל בוצ"ק חסו"פ פ"ה מגזע תרשישים כו'. 'התורה' הנ"ל נכתבה ע"י בנו האדמו"ר ר' יחיאל מאיר זצ"ל מבני ברק בהקדמה לספר ביכורי אבי"ב (ראדזימין).

תיקון המעשה והמחשבה

ובמלאות ימי טהרה לכן או לכת תביא ככש בן שנתו לעלה וכן יונה או תר לחמטא וגו' (יב ו). ובטעם הקרבן א"י בגמ' (נדה לא:) אמר רבי שמעון בן יוחאי, שהוא מפני שהיולדת קופצת ונשבעת וכו' צריכה כפרה, עיי"ש.

וצריך להבין אמאי צריכה היולדת להביא שתי קרבנות חטאת ועולה? וכן מהו הענין בהבאת העולה? ואפשר לומר, דבחטא עץ הדעת נאמר לחוה **בעצב תלדי בנים** (בראשית ג טז), נמצא דחבלי לידה המה משורש החטא, ובזמן שיוולדת וקופצת ונשבעת מחמת החטא, מתעורר שוב ענין חטא עץ הדעת ועל כן מוטל עליה עתה לתקן. והנה אצל חוה לא היה מעשה בלבד אלא גם מחשבה, כלשון רש"י ז"ל (בראשית ג ו) **ראתה דבריו של נחש והנאו לה והאמינתו. וקרבת עולה מכפר על ההורר הלב** (ירושלמי יומא פ"ח ה"ז), ובזה מובן דחטאת היא על המעשה ועולה על המחשבה.

(כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע)

קדושת המחשבה

איש צרוע הוא וגו' טמא יטמאנו הכהן בראשו נגעו. (יג, מד) וביאר כ"ק מרן אדמו"ר **זצוק"ל** כפל הלשון, כי הראש הוא העיקר מכל האיברים של האדם, ואם פגם בראשו אז כל הגוף שלו נפגם וזהו מה שכפל התורה **טמא יטמאנו** משום דהוא טומאה חמורה יותר, וזה מה שכתוב **בראשו נגעו** דזה נתנית טעם כיון שבראשו נגעו היינו שחטא בראשו לכן הוא טמא מוחלט **עכלה"ק**. ובדרך אפשר, דבראשו נגעו קאי אמדת היסוד, דקושי התשובה בזה, הוא משום דתשובה היא בלב, כדכתיב (ישעיהו ו י) **'ולבבו יבין ושב ורפא לו**, והפגם הזה הוא במת. ולפיכך ב'תורה' שהיא גם כן במח, מתכפר ומטהר את פגם המח. וכמו שאמרו ז"ל בגמ' לגבי בני עלי (ראש השנה יח.), **בזבח ומנחה היא דלא מתכפר אבל בתורה מתכפר**. היינו, אף במקום שבפשוטות לא שייך תשובה, יש דרך מיוחדת שדרכו אפשר לתקן.

(כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע)

בדרכי רבותינו

כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע הרה"ק רבי יוסף בן הרה"ק רבי יצחק זצ"ל
נלב"ע י"א בניסן תש"פ

קטעים מתוך הרשימה 'דרכי החסידות' מכת"י רבינו זי"ע
מתורגם ללשון הקודש

מתינות גם ברוחניות

שדרך אחת יותר גבוהה או יותר נכונה מהשניה, כל זאת משום שישנם כמה וכמה דרכים בתורה ובעבודה וכולם נכונים וראויים כדברי חז"ל: 'אלו ואלו דברי אלוקים חיים', וכל אחד צריך לנהוג לפי הדרכת המסורת שלו כמו שכתוב בפסוק: 'שאל אביך ויגדך' ו'אל תטוש תורת אמך'.

ואכן בווארקי נקודה זו בולטת מאד. שכן למרות שבווארקי היה כל העבודה כרוכה במידת אהבת ישראל עם רכות ונינוחות, מתינות והכנעה, בכל זאת כשהגיע הדבר לתזווה כלשהו אפילו הקלה שבקלות מן הדרך המסורה, השתמשו נגדה בכל הכוח הנדרש. אבל יש להדגיש שחילוקי השיטות וההשקפות לא ערערו אפילו כחוט השערה את מידת החבר טוב והידידות, כפי שראינו את הידידות העמוקה ששררה בין הרבי מווארקי והרבי מקאצק...

בפשיסחא לא תבעו הבנה לפני זיכוך המידות

בהיכל החסידות העמוקה שיסד הרבי ר' בונם זי"ע בפרשיסחא, למדו כי עיקרי העבודה צריכים לבוא מתוך פנימיות, מתוך דגש על הבנה והשגה שהם עניינים שבמוח ובמחשבה. יוצא איפוא לכאורה שעל פי שיטת פרשיסחא צריכים קודם כל להבין את הכל, ורק דרך ההבנה להגיע לעבודה שבלב עד המעשה בפועל. ברם, להבין כך את דרכה של פרשיסחא היא טעות גדולה.

והטעם מדוע רבים וטובים ואפילו חסידים ואנשי מעשה עלולים לטעות בזה, הוא משום הנעימות וההנאה הגדולה שיש בהתעסקות בענייני הבנה והשגה. כל זמן שאינו מרגיש שאת הדברים הללו צריכים להוציא אל הפועל, קשה ככל שיהיו. ולכן זה נראה נוצץ מאוד כלפי חוץ, הנה הוא מבין חסידות, ויש לו אפילו סיפוק הנפש מכך שיכול לשוחח וללבן נושאים עמוקים בהבנת החסידות. ברם כלל אין עולה בדעתו: שככל שההבנה גדולה יותר, כך מוטלת עליו חובה גדולה יותר של יגיעה ועמל בעבודת ה', הקשורים עם קשיים ונסיונות, שזו תכלית האדם עלי אדמות

ואף יותר כך: מוצאים אנו בספר קול שמחה (פר' ואתחנן) על הפסוק 'ובקשתם משם וכו' ומצאת: וזלה"ק: היינו כל החכמות והחקירות להשיג ה' ויחודו - נקרא 'משם', היינו ממקום אחר, אבל האמת לאמיתו הוא במקומו ממש, 'היינו בלב' שכאשר יטהר מדותיו כראוי, אז ימצא בלבו אלוקותו ית', וזהו המציאה שתדע שאין לך לדרוש את ה' לבקש ולחפש משום מקום, רק מלבבך ומנפשו, עיי"ש. הרי לנו מכאן את דרכה ושיטתה של ווארקי, שלא זו בלבד שזיכוך המידות היא הכנה והקדמה להשגת החסידות, אלא שכל המקור והשורש להשגה והבנה, נלקח מעבודת המידות וטהרת הלב!

'המתינות' הוא אחד מן היסודות המרכזיים בשיטת החסידות של ווארקי ואמשינאו, וכדברי מרן הרה"ק רבי יצחק זי"ע שהיה מספר שזקיני הרה"ק רבי מנחם זי"ע עד אמצע שנותיו הנחה והדריך את חסידיו 'נישט צו גיין צו הויך' - לא ללכת בגדולות ונצורות, זאת אומרת שאפילו אם נראה לאדם שהנה הוא כבר הגיע לאן שהגיע בעבודת ה' והנה הוא כבר מוכן להמשיך למדרגה הבאה - זה הזמן שיעצור לרגע וישתמש במידת 'המתינות', בכדי לא להיות ח"ו דוחק את השעה אפי' בעבודת ה', כמו שכתוב 'ולא תעלה במעלות על מזבחי'.

ידוע פירושו של הווארקער רבי זי"ע בפירוש הפיוט בהגדה של פסח, 'שנאניו יאמרו לו לך ולך', שזה מלשון שקט ושאנן כלומר לשקוט ולשתוק. והרבי מווארקי התבטא לאמור: 'הרי גלוי וידוע שאם היה ברצוננו, היינו יכולים כבר עכשיו להביא את הגאולה השלימה. ברם, כשאנו רואים שהשי"ת שותק, שותקים גם אנו'. וזאת הכוונה, שנאניו יאמרו לו 'לך ולך' - היינו שאנו משאירים את זאת עבורך, ע"כ. ומרן הרה"ק רבי יצחק הוסיף בשם אביו הרה"ק רבי יוסף זי"ע: שאף שלא הייתה דרכו של הרבי מווארקי לגלות עצמו ולדבר ממדרגותיו, אך כאן הוא יצא מגדרו וגילה שהיה בכוחו להביא כבר עכשיו את הגאולה. עכ"ל"ק.

היוצא לנו מפירושו של הרבי מווארקי, ובפרט מההדגשה של הרה"ק רבי יוסף זי"ע, שאפילו אם אדם מרגיש שיש בכוחו לעשות דבר מה או ענין מסוים, עדיין צריך הוא למתינות רבה ולחשוב היטב אם זה רצונו של הרבש"ע, ושלא יהיה ח"ר בבחינת דוחק את השעה.

וכך ניתן לפרש מה שיצא הרבי מווארקי מגדרו, בכדי להבהיר דבר זה שצריך להתאפק אפילו ברוחניות. ואכן מצינו במתן תורה מצוות הגבלה, עם הרבה אזהרות חמורות, והכל משום שזה נסיון גדול, ולאנשים גדולים בעלי השגה הנסיון עוד יותר קשה, ולכן ישנה אזהרה מיוחדת 'וגם הכהנים הנגשים אל ה' יתקדשו' שגם הם אין להם לדחוק את השעה.

לכבד את הדרך האחרת ולא לסטות מהמסורה

יש להבהיר, שלכל שיטה והשקפה ישנם נקודות שאותה הם מדגישים ועושים אותו עיקר, ומאידך יש נקודות אחרות שאותם נוטלים בצורה קלה יותר. ויתכן מאוד שנקודה מסוימת שהיא 'עיקר' בשיטה זו, בשיטה האחרת נוהגים בה בצורה יותר קלה, ברם, אין זאת אומרת בשום אופן,

הליכות והנהגות

מספר המנהגים 'משמרת הקודש' ומכתבי חסידים

בדיקת חמץ

מרן הרה"ק רבי יצחק זי"ע עשה כמה שלוחים לבדוק את ביתו ואת הבית מדרשו והוציאם בברכתו. רבינו בעצמו בדק רק את החדר ששם ערך את ליל הסדר.

מרן הרה"ק רבי יוסף זי"ע לבש השטריימל בעת בדיקת חמץ, והרה"ק רבי יצחק זי"ע נהג ללבוש רק הבעקיטשע של שבת.

הרה"ק רבי יצחק זי"ע אמר להבודקים שאין צריכים לבדוק את הספרים², אך בימי החג לא הניחו על השולחן שום ספר שלא היה משומר לפסח.

א. בפרט את השולחן שם היה בודק הרבה, והיה נופל שעוה הרבה. פעם שאלה הרבנית למה צריך לבדק כל כך עד שנוטף שעוה, והרבי ענה בסבלנות: הלוא זאת ההלכה, ואי אפשר אחרת...

ב. עיין בשו"ע הרב (סי' תמ"ב קונטרס אחרון אות י"ח) דקיי"ל דפירורין לא חשיבי ובטלי ואין צריכין ביטול ולא ביעור. רבינו סיפר שזקיני הגאון ר' ישראל יהושע אב"ד קוטנא זצ"ל אמר לזוגתו הרבנית שאינה צריכה לנקות את הספרים, אך כיון ששנים דעתן קלה ענתה לעומתו בזה"ל: אויב איך וועל פאלגן דיר מיטן שו"ע וועט מען עסן חמץ אין פסח...